

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

فرستنده: فرح نوتاش

۰۴ سپتمبر ۲۰۲۱

اعلامیه کمیته مرکزی فرقه دموکرات آذربایجان به مناسبت هفتاد و ششمین سالگرد انتشار بیانیه ۱۲ شهریور [سنبله] و بنیان گذاری فرقه دموکرات آذربایجان

هموطنان گرامی !

هفتاد و شش سال قبل در حالی که دنیا با شکست فاشیسم ، دومین جنگ جهانی ویرانگر را پشت سر گذاشته بود. خلق های بسیاری از کشورهای تحت استعمار و استبداد زده، فرصت یافتند تا بر ویرانه های جنگ، در تعیین سرنوشت خود برای پیشرفت و ترقی و کسب آزادی و دموکراسی شرکت کنند. کشور ما نیز از این تحولات بی نصیب نماند. دولت دیکتاتوری رضا شاه سرنگون و فضای نسبتاً دموکراتیکی در جامعه به وجود آمد. احزاب و سازمان های ترقی خواه و میهن پرست امکان فعالیت پیدا کردند. نیروهای آزادیخواه ، ملی و مترقی تمام توان خود را بکار گرفتند تا با بسیج و سازماندهی توده ها، کشور را از عقب ماندگی های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، برهانند. احزاب و سازمان های سیاسی، ملی و صنفی، علیرغم مقاومت سنگین نیروهای ارتجاع جهانی و داخلی، ملاکین، بازاری ها و بخشی از روحانیون مرتجع، فعالیت خود را آغاز کردند. بسیاری از زحمتکشان، روشنفکران، هنرمندان و اقشار بینابینی، به آنها پیوستند.

در آذربایجان سرزمین ستارخان ها، حیدر عمواغلی ها و خیابانی ها، مردم یک بار دیگر برای تامین حقوق واقعی خلق های ایران، در چارچوب ایرانی واحد، مستقل و آزاد و دموکراتیک به پا خاستند. خلق آذربایجان به دلیل پیشینه مبارزاتی و تجارب قبلی، از آمادگی بیشتری برای مبارزه با عقب ماندگی های دوران استبدادی رضا شاه برخوردار بود. در همین راستا نیروهای مترقی و آزادیخواه به رهبری سید جعفر پیشه وری در صدد بر آمدند تا پرچم آزادیخواهی را در این خطه یک بار دیگر به اهتزاز در آورند. رهروان و بازماندگان از جنبش مشروطه و جنبش آزادیستان خیابانی و دیگر وطن پرستان در ۱۲ شهریور ۱۳۲۴ در تبریز گرد آمدند تا تشکیلاتی برای پیشبرد آرمان های مردمی و ترقی خواهانه ایجاد کنند. نتیجه این نشست، بنیان گذاری فرقه دموکرات آذربایجان و انتشار بیانیه دوازده ماده ای به عنوان اهداف کلی این تشکیلات بود که خواست و آرمان های مردم آذربایجان برای برخورداری از آزادی، دموکراسی و عدالت اجتماعی و حقوق ملی در آن گنجانده شده بود. این بیانیه از حمایت گسترده مردم آذربایجان و نیروهای ترقی خواه کشور از جمله حزب توده ایران بر خوردار گردید.

هدف اصلی سید جعفر پیشه‌وری و یارانش از تأسیس فرقه دموکرات آذربایجان برپائی حکومت محلی خودمختار آذربایجان در چارچوب ایران از طریق به اجرا گذاشتن مواد قانون اساسی مشروطیت مبنی بر تشکیل انجمنهای ایالتی و ولایتی برای اداره امور محلی و داخلی استان آذربایجان بود. این اقدام بلافاصله با واکنش و کارشکنی‌های کارگزاران دولت مرکزی و نیروهای ارتجاعی محلی روبرو شد. اما علیرغم آن مخالفت‌ها، بیانیه ۱۲ شهریور و فرقه نو بنیاد با استقبال بسیار وسیع و شورانگیز و صمیمانه وسیع دهقانان و کارگران و زحمتکشان و روشنفکران میهن دوست خلق آذربایجان روبرو گردید و مردم از همه شهرها و روستاهای آذربایجان داوطلبانه برای عضویت و نام نویسی به دفاتر فرقه دموکرات آذربایجان هجوم آوردند. در مدت حدود یک ماه، تعداد عضوها به دهها هزار نفر رسید. برای برگزاری نخستین کنگره فرقه، نمایندگانی از میان اعضاء در تمام شهرها و روستاهای آذربایجان انتخاب گردیدند. در ۱۰ مهرماه همان سال اولین کنگره فرقه دموکرات آذربایجان با حضور ۲۵۰ نفر از منتخبین اعضاء در شهر تبریز تشکیل شد. کنگره پس از مذاکرات مفصل مرامنامه و اساسنامه فرقه دموکرات آذربایجان را تصویب کرد. کنگره همچنین اعضای کمیته مرکزی که مرکب از ۴۱ نفر بودند انتخاب نمود. سید جعفر پیشه‌وری بعنوان صدر فرقه دموکرات آذربایجان برگزیده شد.

پس از کنگره فرقه دموکرات آذربایجان، میتینگ‌های متعددی در شهرهای گوناگون آذربایجان با درخواست تشکیل انجمن‌های ایالتی و ولایتی آغاز شد. نهایتاً طی آبانماه ساکنین آذربایجان نمایندگان خود را برای تصمیم‌گیری انتخاب کردند. در ۲۹ آبانماه همان سال کنگره بزرگ خلق آذربایجان با شرکت بیش از ۷۰۰ نفر نماینده تشکیل شد. این کنگره که نام خود را به مجلس موسسان تغییر داد، درباره قانون انتخابات انجمن‌های ولایتی و انجمن ایالتی آذربایجان و چگونگی اجرا و تاریخ انتخابات و تعداد نمایندگان مذاکره و تصمیم‌گیری نمود. طبق این مصوبات انجمن ایالتی آذربایجان، مجلس ملی آذربایجان نام گرفت. همچنین قرار شد که روز ۴ آذرماه به طور همزمان انتخابات برای تعیین ۸۰ نفر نمایندگان خلق آذربایجان در مجلس ملی برگزار گردد.

پس از انتخاب نمایندگان مجلس ملی، نمایندگان در اولین اجلاس خود به تاریخ ۲۱ آذرماه ۱۳۲۴، تشکیل حکومت ملی و خودمختار آذربایجان را اعلام نمودند و درباره ترکیب کابینه وزیران تصمیم گرفتند. بدین ترتیب حکومت ملی آذربایجان رسماً کار خود را با نخست‌وزیری سید جعفر پیشه‌وری آغاز کرد. حکومت ملی آذربایجان علیرغم تمام کارشکنی‌ها موفق شد در مدت کوتاهی اصلاحات زیادی در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انجام داد.

– در مناسبات ارباب - رعیتی اصلاحات ریشه داری صورت گرفت. اراضی خالصه (متعلق به دولت) و املاک فئودال‌ها و مالکین بزرگ فراری، بلاعوض بین روستاییان تقسیم شد. برای کمک به روستاییان تهیدست، که ابزار کار، بذر، آب و دیگر لوازم ضروری جهت احیای کشاورزی را در اختیار نداشتند، «بانک فلاح» تأسیس شد و «شرکت ماشین‌های آبیاری» ایجاد گردید.

– تحت رهبری فرقه دموکرات آذربایجان مردم به فعالیت گسترده‌ای در عرصه آبادانی و عمران روستاها و شهرها دست زدند. اقدامات جدی علیه بیکاری اعمال شد. کارخانجات قدیمی احیاء و توسعه پیدا کرد و کارخانجات و موسسات صنعتی تازه‌ای احداث گردید. شبکه بهداشت عمومی پی‌ریزی شد.

– با به رسمیت شناختن زبان مادری آذربایجانی در موسسات آموزشی و اداری در کنار زبان فارسی، امکانات وسیعی برای آموزش و پرورش و پیشرفت فرهنگ و هنر آذربایجان ایجاد گردید. گسترش مدارس، تأسیس دانشگاه، توسعه مطبوعات، آغاز فعالیت رادیو تبریز، احداث «چاپخانه معارف»، «چاپخانه آذربایجان»، تشکیل «اداره هنرهای زیبا»،

«تئاتر دولتی»، «ارکستر ملی و فیلارمونی آذربایجان»، «جمعیت شاعران و ادیبان آذربایجان» و غیره نمونه هایی است که می توان از آنها نام برد.

– حق برابری حقوقی زن و مرد از جمله در انتخابات برای اولین بار در ایران در حکومت ملی آذربایجان به رسمیت شناخته شد. زنان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن و فعالیت های سیاسی و اجتماعی را بدست آوردند. این تغییر و تحولات مردمی و در عین حال شگفت آور توجه همگان را به خود جلب کرد. تا جاییکه حتی دولت قوام در تصویب نامه ۷ ماده ای مورخه ۲ اردیبهشت ۱۳۲۵ اعتراف کرد و نوشت: «اصلاحات آن سامان جلب نظر نموده است».

فرزندان غیور آذربایجان!

هفتاد و شش سال از انتشار بیانیه ۱۲ شهریور ۱۳۲۴ می گذرد. اصول مندرج در بیانیه ۱۲ شهریور، بر گرفته از خواست دیرینه مردم آذربایجان و آغاز نهضتی نوین بود. این بیانیه با درایت و جهان بینی ویژه ای تنظیم شده بود که از آینده نگری تنظیم کنندگان آن حکایت داشت. مبارزه برای استقلال، آزادی، حق حاکمیت ملی و تمامیت ارضی ایران از نکات برجسته بیانیه است. برون رفت از عقب ماندگی و مبارزه علیه استبداد و استعمار از دیگر موارد این بیانیه است که تبلور خواست روشنفکران، آزادیخواهان و زحمتکشان آذربایجانی بوده و با شعار "خود مختاری برای آذربایجان و دموکراسی برای ایران" با مبارزات دیگر خلق های ایران پیوند برقرار می کرد.

انقلابیون آذربایجانی مصمم بودند تا اهداف و آرمانهای انقلاب مشروطه و جنبش خیابانی را تحقق بخشند. برنامه های مترقیانه فرقه دموکرات آذربایجان که از پشتیبانی و حمایت بی دریغ مردم بر خوردار شد. از همان ابتدا با دشمنی و کینه توزی دولت مرکزی، ارتجاع داخلی و ارتجاع جهانی روبرو گردید. جبهه ارتجاع با تمام قوا کوشید تا مانع اقدامات دولت خود مختار آذربایجان برای پیشرفت و ترقی آذربایجان و گسترش آن به دیگر نقاط کشور شود. توطئه های گوناگون صورت گرفت. عوامل و ایادی امپریالیست های آمریکا و انگلیس فرقه دموکرات آذربایجان را به تجزیه طلبی متهم کردند. خوانین و نیروهای ارتجاعی آذربایجان به قتل و غارت روستاها و شهرهای آذربایجان اقدام نمودند. خادمان دولت مرکزی به کارشکنی و توطئه مشغول شدند. دولت مرکزی برای اینکه جلو سازندگی و پیشرفت دولت خود مختار را بگیرد، تمام موجودی پولی بانک های آذربایجان را تخلیه کرد. و...

علیرغم همه این توطئه گری ها، دولت خود مختار آذربایجان موفق شد در مدت عمر کوتاهش خدمات بزرگی در عرصه های گوناگون اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی انجام دهد. که با گذشت بیش از هفت دهه بخش هایی از این خدمات هنوز به یادگار مانده است. و تحسین همگان را بر می انگیزد.

نیروهای مترقی و آزادیخواه!

با گذشت هفتاد و شش سال از تاریخ انتشار بیانیه ۱۲ شهریور، هنوز بخش بزرگی از مفاد این بیانیه اجرایی نشده است. انقلاب بهمن ۱۳۵۷ به حاکمیت رژیم شاهنشاهی پهلوی پایان داد. مردم آذربایجان در پیروزی انقلاب نقش بسزا و تعیین کننده ای داشتند. با سرنگونی رژیم استبدادی شاه، انتظار می رفت تا آزادی های دموکراتیک در کشور نهادینه شود. و در چارچوب همین آزادی ها، خلقهای ساکن کشورمان نیز از حقوق ملی خود برخوردار گردند. اما با قدرت گیری نیروهای ارتجاعی و واپسگرا که هیچ اعتقادی به انقلاب و اهداف آن نداشتند، آماج های مردمی انقلاب یکی پس از دیگری نا دیده گرفته شد. احزاب و سازمان های مردمی و حامی انقلاب سرکوب و غیر قانونی اعلام شدند. بسیاری از رهبران، کادرها و اعضای سازمان های سیاسی و صنفی دستگیر و راهی زندان ها شدند. زندان های جمهوری

اسلامی به یکی از مخوفترین زندان های تاریخ بشری تبدیل شد. شکنجه و اعدام زنان و مردانی که یگانه جرمشان دفاع از آزادی و حقوق واقعی مردم بود، به عنوان فاجعه ملی از طرف جامعه شناخته شد.

با این همه، ماشین سرکوب رژیم نتوانست به مبارزات آزادی خواهانه مردم پایان بخشد. مبارزه برای رسیدن به آزادی و عدالت اجتماعی از طرف زنان، جوانان، کارگران و زحمتکشان ادامه دارد و شدت پیدا کرده است. همزمان، خلق های ساکن میهنمان نیز مبارزات خود را برای احقاق حقوق پامال شده، گسترش می دهند.

امسال در حالی به استقبال بزرگداشت بیانی ۱۲ شهریور می رویم که کشور بحران زده ما در شرایط ویژه ای قرار دارد. حاکمیت ناکارآمد کشورمان را به آستانه نابودی و فروپاشی سوق داده است. کشورهای امپریالیستی و در راس آنها امپریالیسم آمریکا و همچنین دولت های مرتجع منطقه، با گسترش تشنج افروزی و درگیری های خونین در منطقه، برای امنیت و منافع ملی ما خطرآفرینی می کنند. همسایه های غربی و شرقی ما، عراق و افغانستان، در آتش نزاع ها و درگیری های گروه های مرتجع و متحجر امپریالیسم ساخته می سوزند و رنج می کشند. در چنین شرایطی اتحاد و همدلی همه نیروهای آزادی خواه و مترقی به رغم اختلاف دیدگاه ضرورتی مبرم و اجتناب ناپذیر است. ما براین باوریم که اگر در این برهه زمانی حساس، احزاب و سازمان های سیاسی آزادیخواه و مترقی نتوانند در یک جبهه با مبارزات مشترک مردم ایران بویژه کارگران و دیگر زحمتکشان و خلق ها پیوند عمیق برقرار کنند، حکومت ولایت فقیه فرصت خواهد داشت تا جنبش اعتراضی مردمی را که در یکی دو سال گذشته اوج گرفته است، سرکوب و خفقان و استبداد را برای مدتی دیگر بر هم میهنان ما ادامه دهد.

رژیم جمهوری اسلامی در تمام این سالها کوشیده است تا بحران های گوناگون و همه جانبه در ایران را به خارج از مرزها و بخصوص به تحریم های دولت متجاوز آمریکا نسبت دهد. فرقه دموکرات آذربایجان بر این باور است که بحران همه جانبه کشور در وهله اول به دیکتاتوری رژیم ولایت مطلقه فقیه، ناکارآمدی و فاسد بودن کارگزاران نظامی و غیرنظامی آن و تسلط قشری از کلان سرمایه داران مافیائی تجاری و نظامی مربوط است که زیر چتر این دیکتاتوری ثروت های کشورمان و دسترنج هم میهنانمان را غارت می کنند. تحریم های ضد مردمی آمریکا و هم پیمانانش فقط شدت این بحران ها را بیشتر کرده است. فقط با مبارزه متحد مردم و احزاب و نیروهای مترقی، دموکراتیک و ملی می توان این دیکتاتوری و وابستگی را به عقب راند و بر بحران ها غلبه کرد.

کمیته مرکزی فرقه دموکرات آذربایجان

شهریور [سنبله] ۱۴۰۰